

RAAP-NOTITIE 3993

**Plangebied Verzijlenberg
(nabij de Waldijk)**

Gemeente Uitgeest

Archeologisch vooronderzoek: een inventariserend
veldonderzoek (karterende fase)

Colofon

Opdrachtgever: Van Luling Vastgoed

Titel: Plangebied Verzijlenberg (nabij de Waldijk), gemeente Uitgeest; archeologisch voor-
onderzoek: een inventariserend veldonderzoek (karterende fase)

Status: eindversie

Datum: oktober 2011

Auteurs: *W.B. Verschoof MA & drs. R.W. de Groot*

Projectcode: UIVB2

Bestandsnaam: NO3993_UIVB2

Projectleider: W.B. Verschoof MA

Projectmedewerker: drs. R. Timmerman

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummer: nog niet uitgegeven

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 48557

Bewaarplaats documentatie: RAAP West-Nederland

Autorisatie: ir. G.H. de Boer

Bevoegd gezag: Gemeente Uitgeest

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2011

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Van Luling Vastgoed heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 27 september 2011 een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de geplande nieuwbouw in het plangebied Verzijlenberg, nabij de Waldijk, in de gemeente Uitgeest. Dit onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Tijdens het voorgaande veldonderzoek kon vanwege de aanwezigheid van een gronddepot maar een klein aantal boringen worden uitgevoerd, die daarbij ook noodgedwongen nog eens zeer slecht over het plangebied waren verspreid. Daarom was een uitgebreider booronderzoek noodzakelijk.

Doel van het veldonderzoek was het toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de aard, omvang, datering, kwaliteit (gaafheid en conservering) en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische resten. Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen is vervolgens een advies geformuleerd met betrekking tot eventueel archeologisch vervolgonderzoek.

Op basis van de resultaten van het in 2010 uitgevoerde bureauonderzoek gold bij de aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf het Neolithicum tot en met de Late Middeleeuwen. Het plangebied bevindt zich namelijk langs de rand van het Oer-IJ, waar zich in de ondergrond een strandwal bevindt. Zowel op de afzettingen van het Oer-IJ als de strandwal is in de directe omgeving van het plangebied een groot aantal vindplaatsen aangetroffen en uitgebreid onderzocht (figuur 2). Deze vindplaatsen bevinden zich vrijwel allemaal direct onder het maaiveld (onder de bouwvoor) en worden gekenmerkt door een vondst- of cultuurlaag (die in de meeste gevallen is opgenomen in de bouwvoor) en een relatief hoge verspreiding van vondstmateriaal en grondsporen.

Tijdens het veldonderzoek is door middel van boringen in een grid van 20 bij 25 m één mogelijke archeologische vindplaats aangetroffen in het plangebied. In 3 boringen zijn archeologische indicatoren waargenomen in (de top van) de Oer-IJ afzettingen (tussen ca. en 10 en 100 cm -Mv). Daarnaast is geconcludeerd dat de natuurlijke bodemopbouw in het plangebied grotendeels intact is. De bouwvoor lijkt in het plangebied op slechts twee plekken te zijn verstoord.

Gezien de onderzoeksresultaten en de voorgenomen ingrepen in het plangebied is geconcludeerd dat bij de uitvoering hiervan mogelijk archeologische waarden zullen worden verstoord. Op basis hiervan wordt aanbevolen om een aanvullend archeologisch vooronderzoek in het plangebied te laten verrichten. Geadviseerd wordt om dit vervolgonderzoek plaats te laten vinden in de vorm van proefsleuvenonderzoek.

Met betrekking tot de bevindingen van dit inventariserend veldonderzoek dient contact opgenomen te worden met de gemeente Uitgeest.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1 Inleiding	5
1.1 Kader en doelstelling	5
1.2 Administratieve gegevens.....	5
1.3 Toekomstige situatie	5
1.4 Onderzoeksopzet en richtlijnen.....	6
2 Eerder uitgevoerd onderzoek	7
3 Veldonderzoek	14
3.1 Methoden	14
3.2 Resultaten	14
4 Conclusies en aanbevelingen.....	17
4.1 Conclusies.....	17
4.2 Aanbevelingen	17
Literatuur	18
Gebruikte afkortingen	20
Verklarende woordenlijst.....	21
Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen	22
Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.....	26

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van Van Luling Vastgoed heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 27 september 2011 een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de geplande nieuwbouw in het plangebied Verzijlenberg, nabij de Waldijk in de gemeente Uitgeest. Dit onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Tijdens het voorgaande veldonderzoek (De Groot, 2010) kon vanwege de aanwezigheid van een gronddepot maar een klein aantal boringen worden uitgevoerd. Dat daarbij ook noodgedwongen nog eens zeer slecht over het plangebied was verspreid. Daarom was een uitgebreider booronderzoek noodzakelijk.

Doel van het veldonderzoek was het toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de aard, omvang, datering, kwaliteit (gaafheid en conservering) en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische resten. Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen is vervolgens een advies geformuleerd met betrekking tot eventueel archeologisch vervolgonderzoek.

1.2 Administratieve gegevens

Het plangebied (ca. 0,8 ha) ligt direct ten zuidwesten van de spoorlijn richting Heemskerk en ten zuidoosten van de Gorskamplaan. Het bevindt zich in het oostelijk deel van de bebouwde kom van Uitgeest (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 19C van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000).

Gemeente: Uitgeest

Plaats: Uitgeest

Plangebied: Verzijlenberg (nabij de Waldijk)

Centrumcoördinaten: 108.897/503.478

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummer: nog niet uitgegeven

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 48557

RAAP vldplaatsnummer: UIVB2 01

RAAP objectnummer(s): niet van toepassing

1.3 Toekomstige situatie

Binnen het plangebied zullen 48 appartementen en 72 parkeerplaatsen (bovengronds) worden gerealiseerd. Een deel van de appartementen zal in één blok langs de noordelijk en oostelijke rand van het plangebied worden gebouwd. Een ander deel langs de westelijke rand.

1.4 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Het veldonderzoek bestond uit een karterend booronderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische monumentenzorg). De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.2), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als richtsnoer. RAAP beschikt over een opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden. Achter in dit rapport is een lijst met gebruikte afkortingen opgenomen en worden enkele vaktermen beschreven (zie verklarende woordenlijst).

Archeologische perioden			
Tijdperk		Datering	
Nieuwste tijd (=Nieuwe tijd C)			
Nieuwe tijd	B		1795
	A		1650
Middeleeuwen	Laat		1500
	Vol		1250
	Vroeg	Ottoons	1050
		Karolingisch	900
		Merovingisch laat	725
		Merovingisch vroeg	525
			450
	Laat		270
Romeinse tijd		Midden	70 na Chr.
	Vroeg		15 voor Chr.
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	12.500
		Jong B	16.000
		Jong A	35.000
		Midden	250.000
		Oud	

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

2 Eerder uitgevoerd onderzoek

In mei en juni 2010 is reeds een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd voor plangebied Verzijlenberg, nabij de Waldijk (De Groot, 2010). De resultaten van dit voorgaand onderzoek worden hieronder beschreven.

Aardkundige situatie

Geologische ontstaansgeschiedenis van de omgeving van het plangebied (naar: De Boer e.a., 2008).

Het plangebied maakt deel uit van het zogenaamde Oer-IJ estuarium. De geologie van dit gebied is uitgebreid bestudeerd en beschreven door onder meer Westerhoff e.a. (1987) en Vos (1983). In het kader van de Archeologische Kennis Inventarisatie (AKI) van het Oer-IJ estuarium zijn vier paleogeografische kaarten vervaardigd (Vos & Soonius, 2004) waarmee de geologische ontstaansgeschiedenis van de omgeving van het plangebied goed te ontrafelen is.

De geologische opbouw van het gebied is grotendeels bepaald door de ontwikkeling van de zee-gaten langs de Noord-Hollandse kust. Tot circa 3800 voor Chr. was het gebied vrij toegankelijk voor de zee. Deze kust bestond destijds voornamelijk uit zandige wadplaten waartussen een groot aantal geulen lag.

Rond 3800 voor Chr. veranderde deze situatie en ontstonden strandwallen op de zandige wadplaten. Deze breidden zich verder westwaarts uit en sloten de kust geleidelijk af. Alleen via enkele openingen in de kust (de zeegaten) kon de zee het achterland nog bereiken. Het huidige dorp Uitgeest ligt op de meest oostelijke van deze strandwallen (de strandwal Uitgeest-Akersloot-Boekel), die voor 2500 voor Chr. is ontstaan. In deze periode lag Uitgeest aan zee, aan de rand van het voormalige zeegat van Castricum: de voorloper van het Oer-IJ. Achter de strandwal (ten oosten daarvan) kwam de veengroei goed op gang. Ook tussen de strandwallen in (in de strandvlakte) vond veengroei plaats. Als gevolg daarvan raakten de laagste duintjes en de randen van de strandwallen in deze periode langzaam overgroeid met veen.

In het laatste millennium voor Chr. werd het Oer-IJ actief. Deze mondde uit in zee ter hoogte van Castricum. In de geulsystemen van het Oer-IJ werden zandige geulsedimenten afgezet, terwijl verder van de geul af kleiiger sediment werd afgezet. Als gevolg van de uitbreiding van het Oer-IJ werd de strandwal Uitgeest-Akersloot ten zuiden van Uitgeest doorbroken door een getijdenkreek. Hierin is de 'boomstamkano van Uitgeest' aangetroffen (zie onder).

In de eerste eeuw na de jaartelling is het Oer-IJ estuarium grotendeels verzand en kwam alleen bij extreme stormen nog zeewater naar binnen. De kreek- en oeverwalsystemen in de voormalige kwelderzone vormen in deze periode als gevolg van reliëfinversie aantrekkelijke bewoningslocaties.

Als gevolg van het dichtslippen van het Oer-IJ estuarium verslechterde de afwatering en ontstond een uitgestrekt veengebied. Met name na de Romeinse tijd heeft de veengroei zich voortgezet en zijn ook de strandwallen grotendeels overgroeid geraakt met veen. Het Hollandveen is in de Late Middeleeuwen grootschalig ontgonnen. Door inklinking van het resterende veen trad

bodemdaling op waardoor het gebied deels werd overstroomd via het IJ vanuit het Almere, de voorloper van de Zuiderzee. Als gevolg daarvan is over grote delen een kleidek afgezet (de zgn. 'pikklei').

Geo(morfo)logie

Op de geomorfologische kaart staan in de directe omgeving van het plangebied verschillende eenheden aangegeven: een vlakte van getijafzettingen dan wel een binnendeltavlake bedekt met klei of zand, al dan niet golvend (Stiboka/RGD, 1979: respectievelijk codes 2M35, 2M31 en 3L17). Dit betreft hoogstwaarschijnlijk de klei die door het Oer-IJ tussen circa 1000 voor Chr. en 100 na Chr. dan wel klei die in de Late Middeleeuwen is afgezet.

Geologisch gezien kan in het plangebied een opeenvolging van verschillende fasen van het Laagpakket van Walcheren op Hollandveen op het Laagpakket van Wormer (met veeninschakelingen) worden aangetroffen (Westerhoff e.a., 1997: code A2.1 en A2.3). Daarbij is sprake van doorbraakafzettingen van het Oer-IJ die zijn afgedekt door de 'pikklei'. Vrijwel direct ten zuiden van het plangebied kan een opeenvolging van het Laagpakket van Walcheren op duin- en strandwalzand, al dan niet gescheiden door een laag Hollandveen worden aangetroffen (Westerhoff e.a., 1987: codes SD01 en SF01). Op basis van de geologische kaart lijkt ter plaatse van het plangebied een getijdegeul door de strandwal te zijn gebroken.

Op de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Uitgeest (De Boer e.a., 2008: kaartbijlage 5) worden voor het grootste deel van het plangebied lager gelegen (al dan niet afgedekte) stroomruggen van het Oer-IJ aangegeven. In de ondergrond bevindt zich volgens deze kaart mogelijk een strandwal. In het uiterste oostelijke deel van het plangebied bevindt deze strandwal zich vrijwel aan het maaiveld. Deze strandwal is bij boor- en proefsleuvenonderzoek ter plaatse van de drafbaan ten zuiden van het plangebied daadwerkelijk aangetroffen op een diepte van 0,3 tot 0,8 m -Mv. De strandwal is afgedekt door overslaggronden van het Oer-IJ. Ook ter plaatse van de kartbaan ten zuiden van het plangebied is de strandwal aangetroffen. Hier is deze echter deels geërodeerd door smalle geulen van het Oer-IJ. Waar nog intact strandwalzand is aangetroffen bevindt dit zich binnen 0,8 m -Mv (De Kort, 2006; Kruidhof, 2009).

Bodem

De bodem in het plangebied bestaat uit kalkarme poldervaaggronden van lichte zavel (bodemkaart geraadpleegd via ARCHIS: code Mn15C). Van de bodemkaart van De Roo (1953: geraadpleegd via De Boer e.a., 2008: kaartbijlage 1) kan echter een meer gedetailleerd beeld worden verkregen van de bodemeenheden die in het plangebied voorkomen. Op deze kaart staan voor het oostelijke deel van het plangebied strandwal-overgangsgronden (code: Woa/Wob) aangegeven. Ten westen daarvan worden stroomwalgronden met een kleidek verwacht (code: MDsp).

Bekende archeologische waarden en verwachtingen

Archeologienota van de gemeente Uitgeest (De Boer e.a., 2008)

In de gemeente Uitgeest zijn meer dan 150 archeologische onderzoeken uitgevoerd. Een aantal daarvan heeft in de directe omgeving van het plangebied plaatsgevonden (zie hieronder voor de

resultaten en zie De Boer e.a. [2008]: kaartbijlage 4 voor de ligging van deze onderzoeken). Uit de onderzoeken die tot dusverre zijn uitgevoerd blijkt dat binnen de gemeente bewoning mogelijk was vanaf het Laat Neolithicum. Met uitzondering van een losse bijl uit het Neolithicum zijn echter alleen vindplaatsen bekend die dateren uit de Bronstijd en jonger. Op dezelfde strandwal als die waarop het plangebied ligt zijn echter meer naar het noorden (in Akersloot) wel vondsten uit het Laat Neolithicum bekend (Müller e.a., 2008). In eerste instantie waren alleen de strandwallen en duintjes bewoonbaar, maar vanaf de Midden-IJzertijd werd ook langs het Oer-IJ en kreken en geulen in het achterliggende veengebied gewoond. In de Middeleeuwen vond bewoning plaats in buurtschappen op de strandwallen, onder andere Assum en Dorregeest. In de Nieuwe tijd breidde deze bebouwing zich uit totdat uiteindelijk de huidige contouren van de gemeente Uitgeest zijn gerealiseerd.

Op basis van de geologische ondergrond en reeds bekende archeologische waarden geeft De Boer e.a. (2008: kaartbijlagen 5 en 6) het oostelijk deel van het plangebied een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf het Laat Neolithicum (archeologische waardevol verwachtingsgebied 1). Voor het westelijk deel geven zij een middelmatige verwachting voor vindplaatsen vanaf de IJzertijd en een lage verwachting voor vindplaatsen uit de overige periodes (archeologisch waardevol verwachtingsgebied 6).

AMK & ARCHIS

In ARCHIS staan 4 archeologische monumenten geregistreerd uit (de omgeving van) het plangebied.

Ten westen van het plangebied slingert een terrein van archeologische waarde (CMA-code 19C-044; monumentnummer 19C-A21). Dit betreft de Waldijk, die oorspronkelijk deel uitmaakte van de Zieldijk. Dit deel van de dijk was mogelijk al vanaf circa 1000 na Chr. aanwezig. In het laatste kwart van de 12e eeuw was de dijk met zekerheid aanwezig. De Zieldijk was een ringdijk, die de geesten van Assum, Uitgeest en Benes beschermde tegen het wateroverlast (De Boer, e.a., 2008). Overigens is uit onderzoek van De Kort (2005) gebleken dat de loop van de dijk in het plangebied direct ten westen van de kartbaan niet overeenkomt met de loop op de AMK. De dijk loopt volgens hem meer zuidelijk (De Kort, 2005). Uit de opgraving die binnen dat perceel heeft plaatsgevonden in 2008 is echter gebleken dat geen van beide interpretaties de juiste is. De dijk is namelijk centraal in het plangebied, met een flauwe bocht van het zuidoosten naar het noorden lopend, aangetroffen (Ilson, 2010).

Ten noorden van het plangebied en ten noorden van de spoorlijn bevindt zich een terrein van hoge archeologische waarde (CMA-code 19C-050; monumentnummer 13945). Dit betreft de historische kern van Uitgeest. Dit kleine buurtschap ontwikkelde zich vanaf de 12e eeuw geleidelijk tot het centrale handels- en bestuurlijk centrum ten opzichte van de andere buurtschappen (De Boer e.a., 2008).

Ten zuidwesten van het plangebied bevinden zich twee terreinen van hoge archeologische waarde. Het ene betreft de historische kern van Assum (CMA-code: 19C-051; monumentnummer: 13947), een buurtschap dat is ontstaan als handelsnederzetting langs een smalle verlandende geul van het Oer-IJ. Rond 1300 verleggen deze activiteiten zich naar Uitgeest, maar Assum bleef wel bewoond. Uit onderzoek van Soonius (2004) blijkt dat deze historische kern zich niet verder

zuidelijk uitstrekt dan de huidige Tolvaart. Direct ten oosten van dit archeologische monument is langs de Assumervaart door Hollandia een opgraving uitgevoerd. Daarbij is een nederzetting uit de Romeinse tijd, bestaande uit 16 gebouwen, opgegraven. Ook werd een grote hoeveelheid grondsporen aangetroffen. Het gaat daarbij voornamelijk om (water)kuilen, greppels, sloten en verkavelingsgreppels. De grondsporen bevatten een grote hoeveelheid aardewerk en dierlijk bot. Daarnaast werden verschillende greppels en waterputten uit de Late Middeleeuwen aangetroffen binnen de opgravingsputten (De Koning, 2008).

Het andere terrein van hoge archeologische waarde betreft een (mogelijk) nederzettingsterrein uit de IJzertijd t/m de Late-Middeleeuwen A (CMA-code: 19C-044; monumentnummer: 14547). Bij een booronderzoek in het kader van de geplande nieuwbouw binnen 'De Kleis-Oost' is hier in de afzettingen van het Oer-IJ een aantal cultuur- of bewoningsslagen waargenomen. In deze cultuurlaag zijn spikkels houtskool, verbrande leem en aardewerk aangetroffen (ARCHIS-waarnemingsnummers 45269 en 45270). De vondstlagen zijn over het algemeen direct onder de bouwvoor waargenomen. Het aardewerk dateert uit de IJzertijd, Romeinse tijd en de Vroege-Middeleeuwen. Het vroegmiddeleeuwse aardewerk is mogelijk als gevolg van bemesting in het plangebied terecht gekomen, aangezien de bewoning zich in deze periode al in Assem concentreerde (Schoonzus, 1998). Binnen het oostelijke deel van deze vindplaats, aan beide zijden van de Waldijk is door Jolanda een opgraving uitgevoerd (De Koning, 2008: ARCHIS-waarnemingsnummers 404716). Bij die opgraving zijn bewoningssporen uit de Late-Bronstijd/Vroege-IJzertijd, Midden-IJzertijd, Romeinse tijd en de Late-Middeleeuwen aangetroffen. Voor de Late-Bronstijd/Vroege-IJzertijd gaat het om (water)- en paalkuilen en eergetouwkassen. Voor de Midden-IJzertijd betreft het één huisplaats. Voor de Romeinse tijd gaat het om twee omgrenste huisplaatsen en hoefindrukken van vee. De laatmiddeleeuwse sporen betreffen voornamelijk waterputten en greppels. Opvallend is dat de bewoning door de tijd heen geleidelijk verschuift van de top van een duin (Late Bronstijd) naar de flank (Romeinse tijd). Verder zijn ook sporen uit de Romeinse tijd aangetroffen op kwelderafzettingen van het Oer-IJ (De Koning, 2008).

Behalve deze archeologische monumenten is uit de omgeving van het plangebied nog een groot aantal vindplaatsen bekend. Over het algemeen zijn die aangetroffen bij eerder uitgevoerde archeologische onderzoeken. Deze zullen hieronder per plangebied worden behandeld.

Tijdens het voorgaand verkennend veldonderzoek in het plangebied (De Groot, 2010) zijn in 4 van de 6 boringen natuurlijke afzettingen bereikt (ARCHIS-waarnemingsnummer 421201; De Groot, 2010). Globaal gesproken was in het plangebied sprake van Oer-IJ-afzettingen op strandwalafzettingen, waarbij de strandwal in delen van het plangebied is geërodeerd door het Oer-IJ. De strandwal is gefundeerd op veen, dat op de onderliggende wadafzettingen rust. De bodemopbouw is over het algemeen intact, hoewel met name langs de zuidwestrand (boring 6) wel sprake kan zijn van enige verstoring. In één boring werd bovenin de Oer-IJ afzettingen, op een diepte van 80 cm -Mv, een fragment aardewerk aangetroffen. Dit was niet goed determineerbaar, maar lijkt niet van prehistorische oorsprong.

In plangebied 'De Groene Driehoek', de groenzone ten noorden en oosten van het plangebied, heeft in het kader van natuurontwikkeling een booronderzoek plaatsgevonden in de zones waar ontgraving plaats zou vinden. Bij dit booronderzoek is aan de zuidkant van het perceel in de top van de kwelderafzettingen een vindplaats aangetroffen (Smit, 2004: vindplaats 1). Binnen deze vindplaats zijn spikkels houtskool en fragmenten handgevormd aardewerk uit de Romeinse tijd (1e eeuw na Chr.) aangetroffen (ARCHIS-waarnemingsnummers 49990, 55752, 56164 en 60241). Tijdens de opgraving, die op het booronderzoek volgde, zijn greppels, paalkuilen, afvalkuilen en ophogingspakketten waargenomen. Hoewel geen huisplaatsen of boerderijen zijn aangetroffen, lijkt het gezien de vondstdichtheid om een nederzettingsterrein te gaan (Müller, 2005). In het noordwestelijke deel van hetzelfde plangebied is bij een oppervlaktekartering eveneens een vindplaats aangetroffen (ARCHIS-waarnemingsnummer 56150). Op basis van de verspreiding van de oppervlaktevondsten en kleinschalige reliëfverschillen lijkt deze vindplaats een oppervlakte van 0,5 hectare te hebben gehad. Aangezien geen boringen zijn uitgevoerd binnen de vindplaats zijn gegevens over de diepteligging niet bekend. Ook is niet bekend of de vindplaats zich richting het zuiden, binnen het onderhavige plangebied, uitstrekt (Smit, 2004: vindplaats 2).

Ter hoogte van de draf- en kartbaan ten zuiden van het plangebied zijn eveneens vindplaatsen uit verschillende periodes bekend. Op het perceel direct ten westen van de kartbaan werden bij een booronderzoek van De Kort (2005) aanwijzingen aangetroffen voor een vindplaats uit de Late-Middeleeuwen (12e tot 16e eeuw). Het betreft een vondstlaag met daarin Kogelpot-aardewerk (De Kort, 2005; ARCHIS-waarnemingsnummer 404418). Bij de opgraving van hetzelfde perceel zijn deze aanwijzingen bevestigd (Ilson, 2010). Er is aangetoond dat binnen het plangebied verschillende huisplaatsen hebben gestaan, die deel uitmaakten van een groter geheel van bewoning langs de Waldijk. Binnen het plangebied zijn een greppelsysteem en enkele waterputten aangetroffen (ARCHIS-waarnemingsnummer 415272). De resultaten van de opgraving tonen aan dat de opgegraven vindplaats deel uitmaakt van hetzelfde complex als een eerder door Hollandia langs de Waldijk opgegraven vindplaats (Ilson, 2010).

Bij booronderzoek binnen de kart- en drafbaan zijn eveneens aanwijzingen voor twee vindplaatsen aangetroffen in de vorm van handgevormd aardewerk dat uit de Bronstijd tot Romeinse tijd dateert. Deze bevinden zich in de top van een (bewoonbare) duin en in de Oer-IJ afzettingen op circa 0,8 m -NAP (De Kort, 2006; ARCHIS-waarnemingsnummer 407241). Op beide vindplaatsen heeft een vervolgonderzoek plaatsgevonden. De vindplaats ter plaatse van de kartbaan kan op basis van het daar aangetroffen aardewerk (ARCHIS-waarnemingsnummer 411321) worden gedateerd in de 2e tot 3e eeuw na Chr. Binnen de vindplaats zijn -in een zone van 50 meter lengte- in de kalkrijke Oer-IJ afzettingen een aantal greppels, paalkuilen en een haardkuil aangetroffen. De bijbehorende vondstlaag was in de bouwvoor opgenomen. De vindplaats is geïnterpreteerd als een inheems-Romeins nederzettingsterrein (Kruidhof, 2009).

De vindplaats ter plaatse van de drafbaan kan worden gedateerd in de Midden-IJzertijd, eveneens op basis van het aangetroffen aardewerk (ARCHIS-waarnemingsnummer 411308). De vindplaats bevindt zich op het duinzand, in een zone waar dit binnen 1,5 m -NAP is aangetroffen. Er zijn greppels, paalkuilen, afvalkuilen, alsmede waterputten en -kuilen waargenomen. De bo-

venkant van een deel van de sporen is als gevolg van erosie door de Oer-IJ afzettingen verstoord (Kruidhof, 2009).

Op circa 200 meter ten noordwesten van het plangebied is een bijzondere vondst gedaan. Bij de aanleg van de verkeerstunnel onder de spoorbaan werd namelijk een boomstamkano aangetroffen (ARCHIS-waarnemingsnummer 47895). De kano lag op de oostelijke rand van een voormalige getijdegeul van het Oer-IJ. Uit de geologische profielen blijkt dat de kano snel na het zinken overspoeld is geraakt door (sterk gelaagd) sediment van het Oer-IJ. De kano was bijna 9 meter lang. Op basis van zowel een AMS-datering als een dendrochronologische datering kan de kano in de vroege Midden-IJzertijd (ca. 600 tot 550 voor Chr.) worden gedateerd (De Koning & Vos, 2007).

Naast de hierboven beschreven vindplaatsen is uit de omgeving van het plangebied nog een aantal losse vondsten bekend. Het betreft fragmenten aardewerk die bij oppervlaktekartering of niet-archeologisch graafwerk zijn aangetroffen. Deze vondsten dateren uit de Middeleeuwen (ARCHIS-waarnemingsnummers 10552, 10553, 10556, 15009 en 38047) en uit de IJzertijd/ Romeinse tijd (ARCHIS-waarnemingsnummers 15009, 22539 en 22541).

Historische situatie en mogelijke verstorings

Uit de bovenstaande ontwikkelingen blijkt dat tot aan de Vroege Middeleeuwen voornamelijk de hogere gelegen delen van het landschap werden gebruikt voor bewoning. In het bijzonder gaat het daarbij om oeverwallen en getijdereken van het Oer-IJ evenals de strandwallen.

Op de historische kaarten is goed te zien, dat in de Nieuwe tijd de bewoning sterk was geconcentreerd langs de wegen op de geestgronden. In de omgeving van het plangebied staat op de 'Kaart van Uitaterende Sluizen' van De Dou uit 1746, alsmede op het kadastrale minuutplan en de gemeentelijke kaart van Uitgeest (alle geraadpleegd via De Boer e.a., 2008) derhalve ook geen bebouwing aangegeven. De bebouwing op deze kaarten concentreert zich in de historische kernen van Uitgeest en Assum (zie boven).

Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van het bovenstaande en eerder uitgevoerd onderzoek binnen en in de directe omgeving van het plangebied kan worden geconcludeerd dat er zich binnen het plangebied Oer-IJ afzettingen op strandwalafzettingen bevinden, waarbij de strandwal in delen van het plangebied is geërodeerd door het Oer-IJ. De strandwal is gefundeerd op veen, dat over wadafzettingen is gegroeid. De bodemopbouw is over het algemeen intact, hoewel met name langs de zuidwestrand (boring 6) wel sprake kan zijn van enige verstoring (De Groot, 2010).

Op basis daarvan geldt voor het plangebied de volgende archeologische verwachting:

- Voor vindplaatsen uit het Laat Neolithicum en de Bronstijd geldt een hoge verwachting. Deze kunnen worden aangetroffen in de strandwalafzettingen. In het oostelijk deel van het plangebied bevinden deze zich vrijwel direct onder het maaiveld terwijl deze in het westelijk deel van

het plangebied zijn afgedekt door sedimenten van het Oer-IJ (maximaal 0,8 meter dik in de omgeving van het plangebied). Uit onderzoek in de omgeving is gebleken dat archeologische resten sterk correleren met de zone waar het strandwalzand zich binnen 1,5 m -NAP bevindt. De te verwachten vindplaatsen zijn vermoedelijk klein tot middelgroot (enkele tientallen tot honderden vierkante meters) en worden gekenmerkt door een vondst- of cultuurlaag. Daarin kunnen voornamelijk fragmenten aardewerk en houtskool en in mindere mate dierlijk bot worden aangetroffen. Het kan gaan om kleine kampementen dan wel om één of meerdere boerderijplaatsen met bijbehorende erfstructuren. Daarnaast kunnen sporen van agrarisch gebruik van het landschap, zoals (verkavelings)greppels worden verwacht.

- Voor vindplaatsen uit de IJzertijd tot en met de Late Middeleeuwen geldt eveneens een hoge verwachting. Deze kunnen worden aangetroffen in de Oer-IJ-afzettingen, die in het westelijk deel van het plangebied vrijwel vanaf het maaiveld kunnen worden aangetroffen. In het oostelijke deel van het plangebied kunnen deze ook in de strandwalafzettingen worden aangetroffen. De vindplaatsen worden gekenmerkt door het voorkomen van een cultuur- of vondstlaag die waarschijnlijk in de bouwvoor is opgenomen. Binnen de vindplaatsen kunnen fragmenten aardewerk, bot en houtskool worden aangetroffen en in mindere mate ook fragmenten metaal en natuursteen. Het gaat om middelgrote tot grote nederzettingsterreinen, waarbinnen een of meerdere boerderijplaatsen met erfstructuren aanwezig kunnen zijn. Daarbij kan worden gedacht aan waterputten en -kuilen, spiekers, etc. Daarnaast kunnen ook sporen van agrarisch gebruik van het plangebied, zoals (verkavelings)greppels worden aangetroffen.
- Voor vindplaatsen uit de Nieuwe tijd geldt een lage tot middelhoge archeologische verwachting. Het zal daarbij voornamelijk gaan om sporen van agrarisch gebruik van het plangebied.

3 Veldonderzoek

3.1 Methoden

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) bestond uit een booronderzoek karterende fase. De onderzoeksmethode voor het veldwerk is bepaald op basis van de resultaten van eerder uitgevoerd onderzoek (gespecificeerde archeologische verwachting) en het protocol inventariserend veldonderzoek uit de KNA versie 3.2 (stroomdiagram 'keuze onderzoeksmethode karterende fase' en 'Leidraad inventariserend veldonderzoek deel karterend booronderzoek').

Tijdens het veldonderzoek zijn 14 boringen verricht in een grid van 20 bij 25 m in twee zuidwest-noordoost georiënteerde raaien (figuur 3). De boringen in een raai versprongen ten opzichte van die in de naastgelegen raai, waardoor een systeem van gelijkbenige driehoeken ontstond. De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van de meeste in dit gebied te verwachten nederzettingsterreinen uit de periode Laat Neolithicum t/m Late Middeleeuwen. Deze methode is niet geschikt om verkavelingspatronen, graven en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen (Tol e.a., 2004).

Er is geboord tot maximaal 400 cm -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 10 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm. De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met GPS ingemeten (x-, y- en z-waarden). Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken). Er zijn geen monsters genomen.

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

Hoewel het gronddepot is verwijderd was er ten tijde van het veldonderzoek in grote delen van het plangebied nog steeds een laag opgebrachte grond aanwezig. Deze bestond uit een (donker)grijsbruine, matig tot sterk zandige kleilaag met zand-, klei- en veenbrokken, grind en puin. Deze laag is, met uitzondering van boring 4 en 5, in alle boringen aangetroffen en varieert in dikte van 10 tot 140 cm.

De boringen 9, 10 en 12 zijn gestuit op een granulaatlaag met grote hoeveelheden grind en puin, op een diepte variërend van 10 tot 61 cm -Mv.

De overige boringen konden worden doorgezet tot onder het opgebrachte pakket. Onder dit opgebrachte pakket bevindt zich over het algemeen de oude bouwvoor bestaande uit donkerbruin-grijze, sterk zandige, matig humeuze klei. In boringen 6 en 13 lijkt de bouwvoor te zijn verstoord. Onder de (voormalige) bouwvoor zijn de min of meer ongestoorde afzettingen aangetroffen. Deze worden gerekend tot de afzettingen van het Oer-IJ. De afzettingen van het Oer-IJ (vermoede-

lijk overslaggronden en getijde-afzettingen) liggen op strandwal- of duinafzettingen. De strandwal of duin is gefundeerd op veen, dat een pakket wadafzettingen heeft overgroeid.

Oer-IJ-afzettingen (Laagpakket van Walcheren)

De afzettingen van het Oer-IJ bestaan uit overslaggronden (over het algemeen sterk tot zwak zandige klei) en getijde- of geulafzettingen (matig tot sterk siltig zand, vaak met kleilagen). Deze representeren het sterk dynamische en lokaal variërende sedimentatiemilieu in het Oer-IJ estuarium. Deze afzettingen zijn aangetroffen in boringen 1 t/m 4, 6 t/m 8, 11, 13 en 14. De bovenkant van deze afzettingen bevinden zich tussen de 25 en 160 cm -Mv.

Strandwal- of duinafzettingen (Laagpakket van Zandvoort of Laagpakket van Schoorl)

Onder de Oer-IJ-afzettingen is in boringen 1 t/m 8, 11, 13 en 14 strandwal- of duinzand aangetroffen: zwak tot matig siltig, matig fijn zand met soms een spoor plantenresten en schelpengruis. De bovenkant van het zandpakket is kalkloos. Deze bovenkant bevindt zich op 1,14 tot 1,64 m -NAP. Voor een overzicht van de diepteligging van de top van het strandwal- of duinzand zie figuur 3. Het onderscheid tussen kalkloze strandwallen en duinen is in deze boringen niet te maken. Het is daarom niet duidelijk of het hier het Laagpakket van Zandvoort of het Laagpakket van Schoorl betreft.

In boringen 7, 8, 11, 13 en 14 is geen kalkloze top in het zandpakket waargenomen en is waarschijnlijk alleen de basis van de strandwal of duin aangetroffen.

In boring 13 zijn tussen 2,34 en 2,54 m -NAP veel dunne detrituslagen waargenomen in de strandwal- of duinafzettingen.

Hollandveen (Formatie van Nieuwkoop)

Het Hollandveen is aangetroffen in boringen 1 t/m 4, 6, 11 en 14 en bestaat over het algemeen uit bruin, mineraalarm bosveen. De bovenkant van het veen bevindt zich tussen circa 2,42 tot 3,13 m -NAP. Het veen is abrupt tot erosief afgedekt door strandwalafzettingen. Het bosveen gaat rond 3,2 m -NAP geleidelijk over in rietveen.

Wadafzettingen (Laagpakket van Wormer)

Onder het veen zijn in boringen 1, 3, 4, 6 en 14 afzettingen van het Laagpakket van Wormer aangetroffen. Het betreft uiterst siltige, kalkrijke, slappe klei met plantenresten of sporen riet; afgezet in een waddenmilieu. In boring 4 en 6 is onder het veen sprake van zwak tot matig siltig, matig fijn zand met plantenresten en veen- en kleibrokken. Mogelijk gaat het om een (wad)geul. De bovenkant van het Laagpakket van Wormer is aangetroffen vanaf circa 2,6 tot 3,53 m -NAP.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek zijn in verschillende boringen archeologische indicatoren aangetroffen. In boring 1, 2 en 4 zijn in de top van de Oer-IJ afzettingen (op een diepte variërend van 10 tot 90 cm -Mv; 0,94 tot 1,34 m -NAP) fragmenten onverbrand bot en houtskoolspikkels aangetroffen. De vondsten zijn niet verzameld.

Boring	indicatoren	diepte in cm -Mv	diepte in m -NAP
1	enkel fragment onverbrand bot	10	0,94
1	enkele spikkel houtskool	30-50	1,14 tot 1,34
2	enkele spikkel houtskool	90-100	0,96 tot 1,06
4	fragmenten onverbrand bot	25-35	0,98 tot 1,08

Deze vondsten wijzen mogelijk op de aanwezigheid van een vindplaats in het plangebied. In de omgeving van het plangebied is namelijk waargenomen dat de vondstlaag, behorend bij vindplaatsen uit de IJzertijd t/m Late Middeleeuwen, is opgenomen in de bouwvoor (bijvoorbeeld bij de, direct ten westen gelegen, voormalige kart- en drafbaan: Kruidhof, 2009).

Vindplaats 1-RAAP-objectnummer: UIVB2 01

ARCHIS-waarnemingsnummer: nog niet uitgegeven

Coördinaten: 108.932/503.395; **Kaartblad:** 19C

Gemeente: Uitgeest; **Toponiem:** Verzijlenberg

Maaiveld: braakliggende grond

Geomorfologie: Oer-IJ-afzettingen (overslaggronden)

Hoogte maaiveld t.o.v. NAP: circa 0,7 m -NAP

Complextype: nederzetting (waarschijnlijk)

Datering: IJzertijd t/m Late Middeleeuwen

Vondsten: uitsluitend vondsten uit boringen (UIVB2)

Diepteligging archeologische laag/vondsten: circa 10-90 cm -Mv

Globale omvang vindplaats: onbekend

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Op basis van de gespecificeerde archeologische verwachting, de resultaten van het voorgaande verkennende veldonderzoek en het karterende veldonderzoek en de voorgenomen bodemingrepen (§ 1.3), kan worden geconcludeerd dat bij de realisering van de plannen mogelijk archeologische waarden zullen worden verstoord. Meer specifiek zijn de volgende bevindingen van belang:

- Tijdens het veldonderzoek is aangetoond dat de bodemopbouw in het plangebied grotendeels intact is. De bouwvoor lijkt in het plangebied op slechts twee plekken te zijn verstoord (boringen 6 en 13).
- Tijdens het verkennende veldonderzoek en het karterende veldonderzoek zijn in verschillende boringen archeologische indicatoren aangetroffen in de top van de Oer-IJ afzettingen (op een ca. 0,85 tot 1,34 m -NAP). Dit betreft een fragment aardewerk, fragmenten onverbrand bot en spikkels houtskool. Deze vondsten wijzen mogelijk op de aanwezigheid van een vindplaats in het plangebied. In de omgeving van het plangebied is namelijk waargenomen dat de vondstlaag, behorend bij vindplaatsen uit de IJzertijd t/m Late Middeleeuwen, is opgenomen in de bouwvoor (bijvoorbeeld bij de direct ten westen gelegen voormalige kart- en drafbaan: Kruidhof, 2009).

4.2 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt aanbevolen om aanvullend archeologisch onderzoek te laten verrichten in het plangebied. Geadviseerd wordt om dit vervolgonderzoek te laten plaatsvinden in de vorm van een proefsleuvenonderzoek.

Een proefsleuvenonderzoek (IVO-P) behoort conform de KNA versie 3.2 plaats te vinden op basis van een Programma van Eisen (PvE). Dit PvE dient voor aanvang van het onderzoek te worden opgesteld door een senior-archeoloog.

Op basis van de bevindingen van dit onderzoek neemt de gemeente Uitgeest een besluit.

Literatuur

- Boer, G.H. de, C.M. Soonius & D. Bekius**, 2008. Uitgeest droge plek aan het openwater. Archeologienota van de gemeente Uitgeest. *RAAP-rapport* 1636. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Deeben, J.H.C. (red.)**, 2008. De Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW), derde generatie *Rapportage Archeologische Monumentenzorg* 155. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort (info: www.cultureelerfgoed.nl).
- Groot, R.W. de**, 2010. Plangebied Verzijlenberg (nabij de Waldijk), gemeente Uitgeest; Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek. *RAAP-notitie* 3496. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Ilson, P.J.**, 2010. Plangebied Waldijk, perceel J te Assum, gemeente Uitgeest; Een archeologische opgraving. *RAAP-rapport* 2061. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Koning, J. de**, 2008. *3000 jaar bewoning bij Assum. Nederzettingssporen uit de Late Bronstijd /Vroege IJzertijd, Midden-IJzertijd, Romeinse tijd en Late Middeleeuwen bij de Waldijk en de Assumervaart, gemeente Uitgeest*. Uitgeverij Batenburg, Zaandijk.
- Koning, J. de & P. Vos**, 2007. De opgraving van en prehistorische boomstamkano in Uitgeest, N-H. *Hollandia-reeks* 170. Hollandia, cultuurhistorisch onderzoek en archeologie, Zaandijk.
- Kort, J.W. de**, 2005. Plangebied Waldijk perceel J te Assum, gemeente Uitgeest: archeologisch vooronderzoek: een bureau- en waarderend onderzoek. *RAAP-notitie* 1416. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Kort, J.W. de**, 2006. Plangebied Waldijk II ter plaatse van de Kartbaan en de Stoeterij, gemeente Uitgeest: archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek. *RAAP-rapport* 1360. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Kruidhof, C.N.**, 2009. Plangebied Waldijk II ter plaatse van de Kartbaan en de Stoeterij, gemeente Uitgeest: archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (proefsleuven). *RAAP-rapport* 1670. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Müller, A.**, 2005. Plangebied De Groene Driehoek Assum, gemeente Uitgeest: een archeologisch onderzoek (opgraving en archeologische begeleiding) *RAAP-rapport* 1122. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Müller, A., G. van Bergeijk, E. Drenth, P.C. Vos & R.M. van Heeringen**, 2008. Akersloot-Klein Dorregeest; Een vindplaats uit de Klokbeercultuur in de gemeente Castricum, provincie Noord-Holland. *Rapportage Archeologische Monumentenzorg* 159. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Smit, B.I.**, 2004. Plangebied De Groene Driehoek Assum, gemeente Uitgeest; een inventariserend archeologisch onderzoek. *RAAP-notitie* 660. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.

- Soonius, C.M.**, 1998. Plangebied 'De Kleis-Oost'. *RAAP-notitie* 341. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Soonius, C.M.**, 2004. Plangebied Tolvaart, gemeente Uitgeest; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek. *RAAP-notitie* 914. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Stiboka/RGD**, 1979. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartbladen 19 Alkmaar - 20 Lelystad (gedeeltelijk)*. Stichting voor Bodemkartering/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.
- Tol, A., P. Verhagen, A. Borsboom & M. Verbruggen**, 2004. Prospectief boren; een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. *RAAP-rapport* 1000. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Vos, P.C.**, 1983. De relatie tussen de geologische ontwikkeling en de bewoningsgeschiedenis in de Assendelver Polders vanaf 1000 voor Chr. In: R.W. Brandt e.a. (eds); *De Zaanstreek archeologisch bekeken*. Zaanstad, pp. 6-32.
- Vos, P. C. & C.M. Soonius**, 2004. Oude landschappen. In: S. lange, E.A. Besselsen & H. van Londen (red.); *Het Oer-IJ estuarium; Archeologische KennisInventarisatie (AKI). AAC-publicaties* 12. Amsterdams Archeologisch Centrum, Amsterdam.
- Westerhoff, W.E., E.F.J. de Mulder & W. de Gans**, 1987. *Toelichting bij de geologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad Alkmaar west (19W) en Blad Alkmaar Oost (19O)*. Rijks Geologische Dienst, Alkmaar.

Gebruikte afkortingen

AHN	Actueel Hoogtebestand Nederland
AMK	Archeologische MonumentenKaart
ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
CMA	Centraal Monumenten Archief
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
IVO(-P)	Inventariserend VeldOnderzoek (Proefsleuven)
KLIC	Kabels en Leidingen Informatie Centrum
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
-Mv	beneden maaiveld
NAP	Normaal Amsterdams Peil
PvE	Programma van Eisen
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Verklarende woordenlijst

estuarium

Trechtersvormige riviermonding met eb- en vloedwerking.

geul

Brede en diep uitgeslepen aan- en afvoerwegen van de eb- en vloedstroom in een waddengebied.

inversie (van reliëf)

Versijnsel waarbij relatief hoog (laag) gelegen gebieden door geologische of fysische processen laag (hoog) komen te liggen.

kreek

Sterk meanderende uitloper van een geul of priel in de kwelder.

Oude Duinen

Relatief lage duinen welke zijn ontstaan op de strandwallen voor de Hollandse kust van circa 3500 voor Chr. tot de Romeinse tijd. Thans onder en ten oosten van de jonge duinen gelegen Oudland.

overslaggrond

Het materiaal waaruit een overslag is opgebouwd (voornamelijk zand en zavel).

Prehistorie

Dat deel van de geschiedenis waarvan geen geschreven bronnen bewaard zijn gebleven.

Protohistorie

Periode van de geschiedenis waarin de geschreven bronnen nog zeer schaars of fragmentarisch zijn of afkomstig van tijdgenoten uit een andere dan de betreffende cultuur (in Nederland: Romeinse tijd en Vroege Middeleeuwen).

sediment

Afzetting gevormd door het bijeenbrengen van losse gesteentefragmentjes (zoals zand of klei) en eventueel delen van organismen. Soms in iets te ruime zin ook gebruikt voor sedimentaat.

strandwal

Door branding en zeestromingen ontstane zandrug parallel aan de kustlijn welke uiteindelijk boven gemiddeld hoogwater uitkomt.

wad

Onbegroeid, bij vloed overstroomd en bij eb droogvallend gebied achter een niet geheel gesloten kust.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

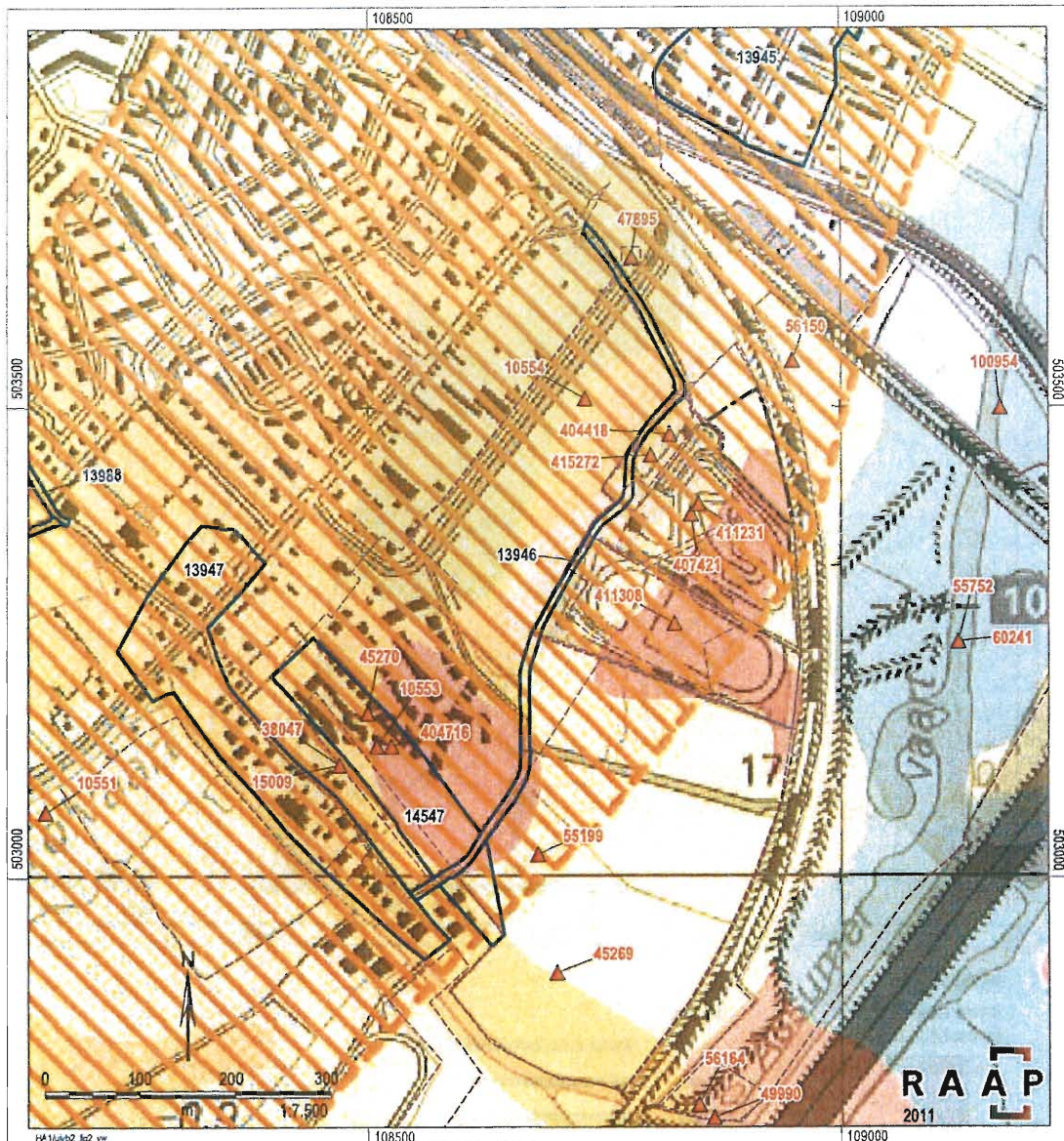
Figuur 1. Ligging van het plangebied (gearceerd) met ARCHIS-waarnemingen (rood) en AMK-terreinen (blauw) op de verwachtingskaart van de gemeente Uitgeest; inzet: ligging in Noord-Holland (ster).

Figuur 2. Overzicht van ARCHIS-waarnemingen (rood) en AMK-terreinen (blauw) in de directe omgeving van het plangebied geprojecteerd op de verwachtingskaart van de gemeente Uitgeest (Bron: ARCHIS; De Boer e.a., 2008).

Figuur 3. Resultaten booronderzoek met hoogteligging top strandwal (kalkloos zand).

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

legenda

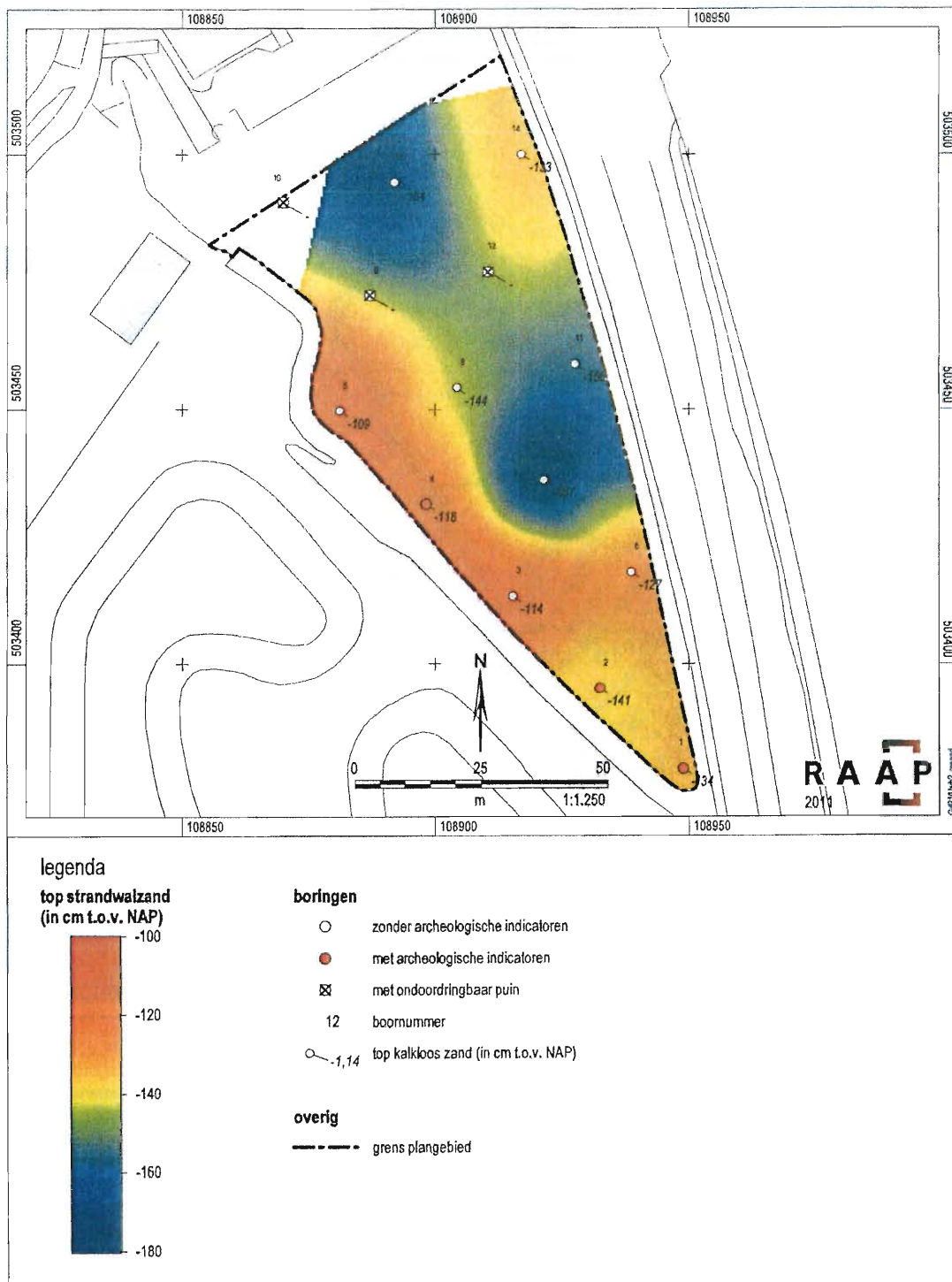
landschappelijke eenheid

- geul- en oeverwallen in het klei-op-veengebied
- hooggelegen stroomruggen in het Oer-IJ-estuarium
- lager gelegen, al dan niet, afgedekte stroomruggen in het Oer-IJ-estuarium
- klei-op-veengebied
- onbekend, niet gekarteerd
- mogelijk met strandwalafzettingen in de ondergrond
- archeologisch onderzoek

archeologische verwachting

- hoge archeologische verwachting voor IJzertijd-Romeinse tijd; lage archeologische verwachting voor overige perioden
- hoge archeologische verwachting voor IJzertijd t/m Nieuwe tijd; lage archeologische verwachting voor overige perioden
- middelmatige archeologische verwachting voor IJzertijd t/m Nieuwe tijd; lage archeologische verwachting voor overige perioden
- middelmatige archeologische verwachting voor Midden IJzertijd t/m Romeinse tijd; lage archeologische verwachting voor overige perioden
- onbekende archeologische verwachting
- onbekende archeologische verwachting voor strandwalafzettingen

Figuur 2. Overzicht van ARCHIS-waarnemingen (rood) en AMK-terreinen (blauw) in de directe omgeving van het plangebied geprojacteerd op de verwachtingskaart van de gemeente Uitgeest (bron: De Boer e.a., 2008).

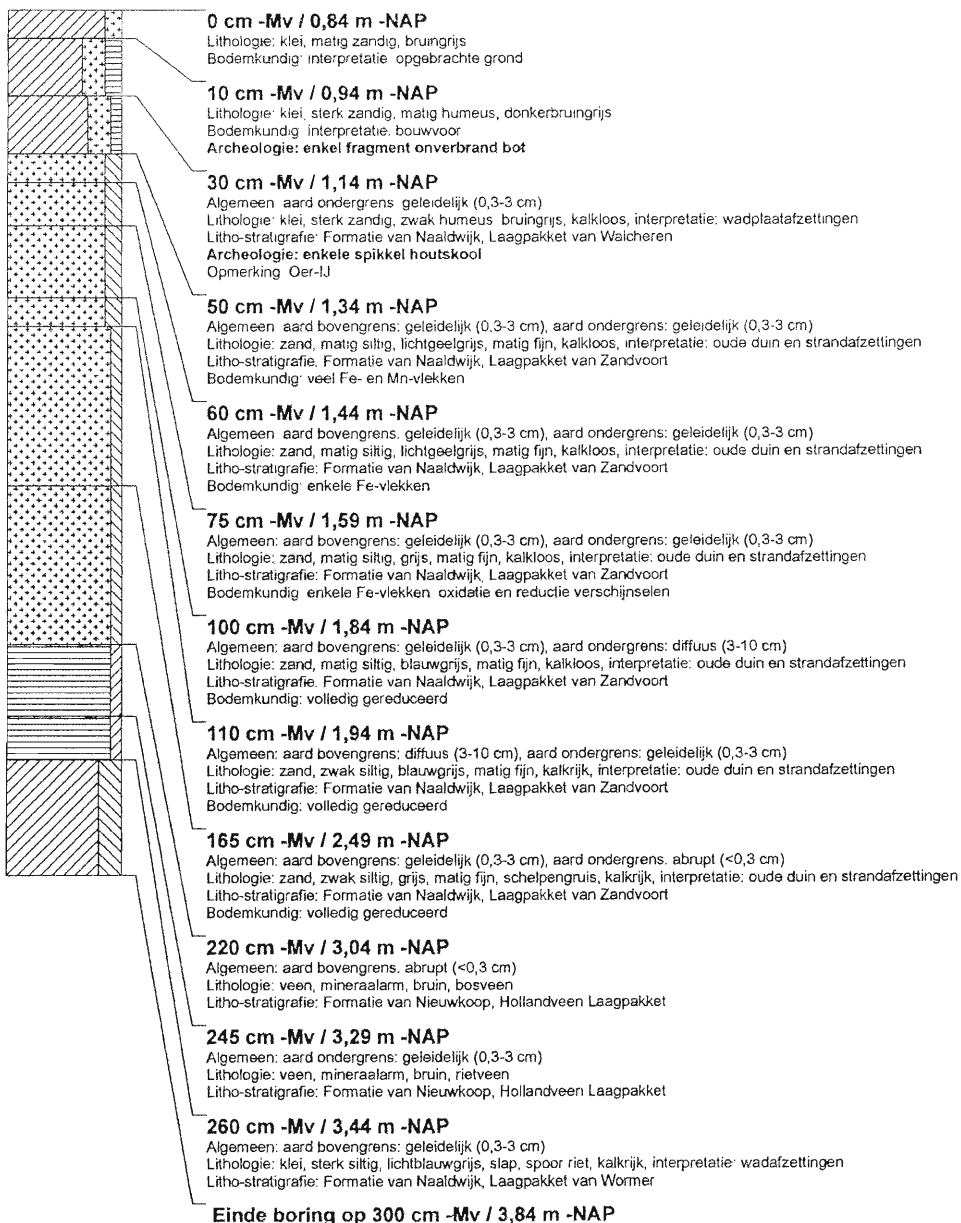

Figuur 3. Resultaten booronderzoek met hoogteligging top strandwal (kalkloos zand).

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen

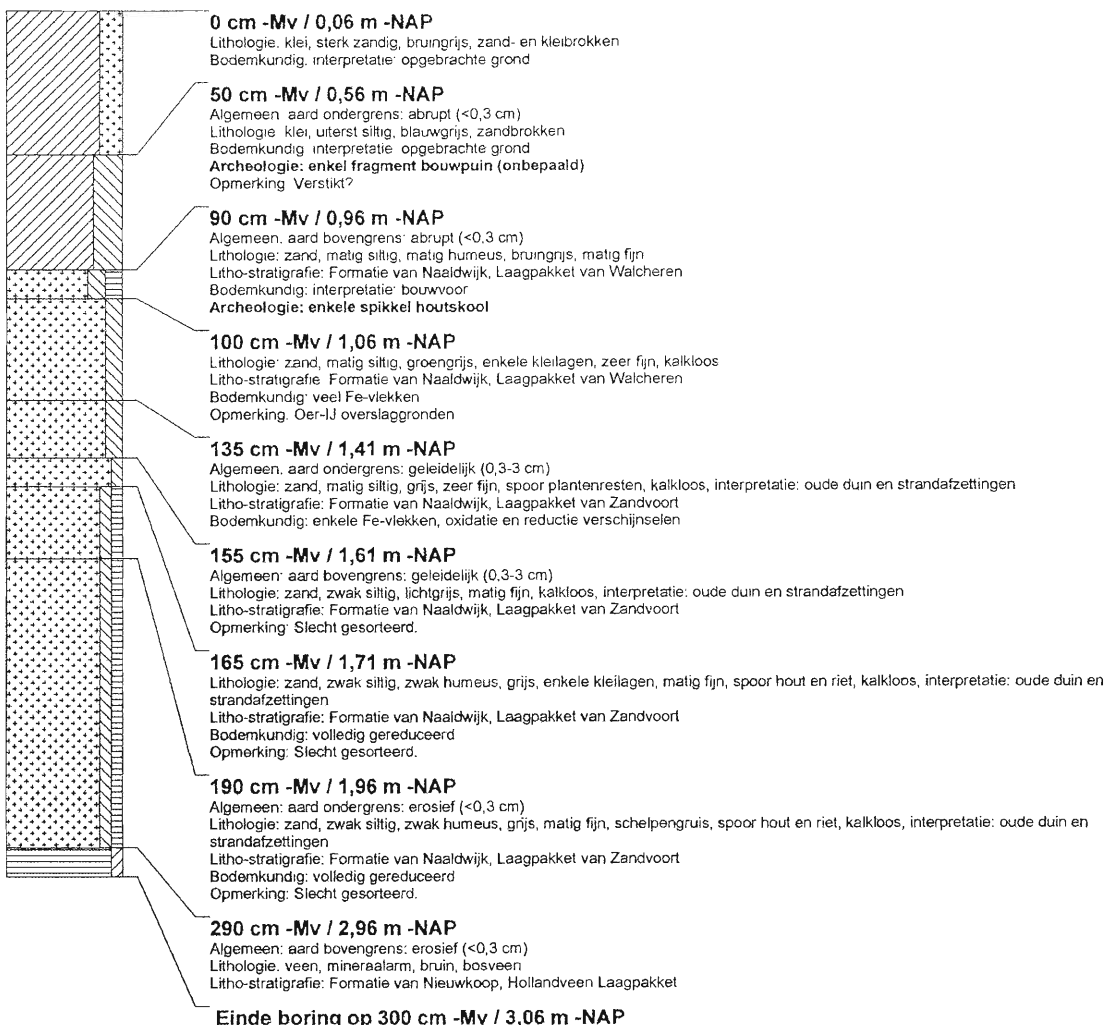
boring: UIVB2-1

beschrijver: RT/WV, datum: 27-9-2011, X: 108 948,89, Y: 503 379,43, precisie locatie: 1 mm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 19C, hoogte: -0,84, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-10 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Uitgeest, plaatsnaam: Uitgeest, opdrachtgever: Van Luling Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

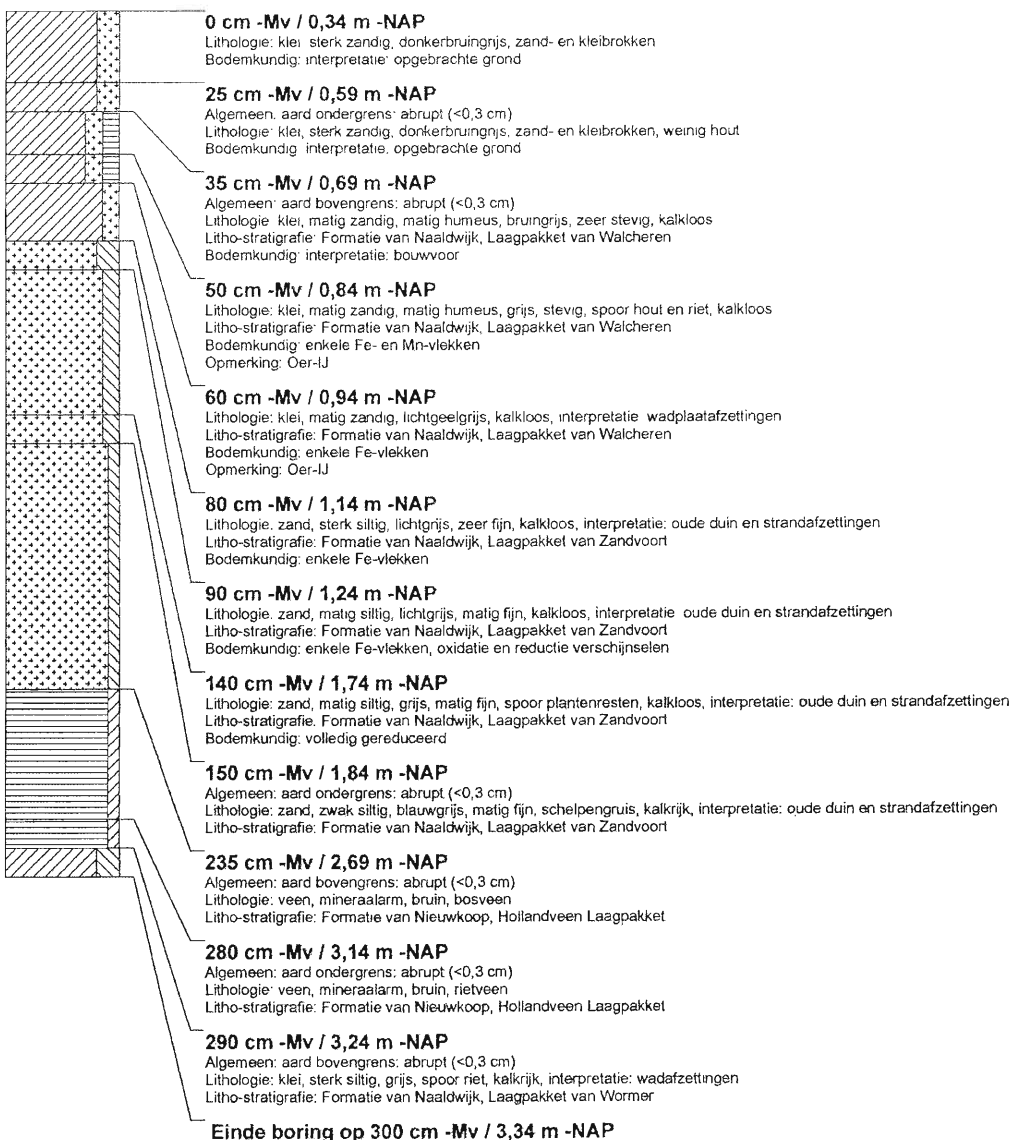
boring: UIVB2-2

beschrijver: RT/WV, datum: 27-9-2011, X: 108.932,61, Y: 503.395,25, precisie locatie: 1 mm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 19C, hoogte: -0,06, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-10 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Uitgeest, plaatsnaam: Uitgeest, opdrachtgever: Van Luling Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

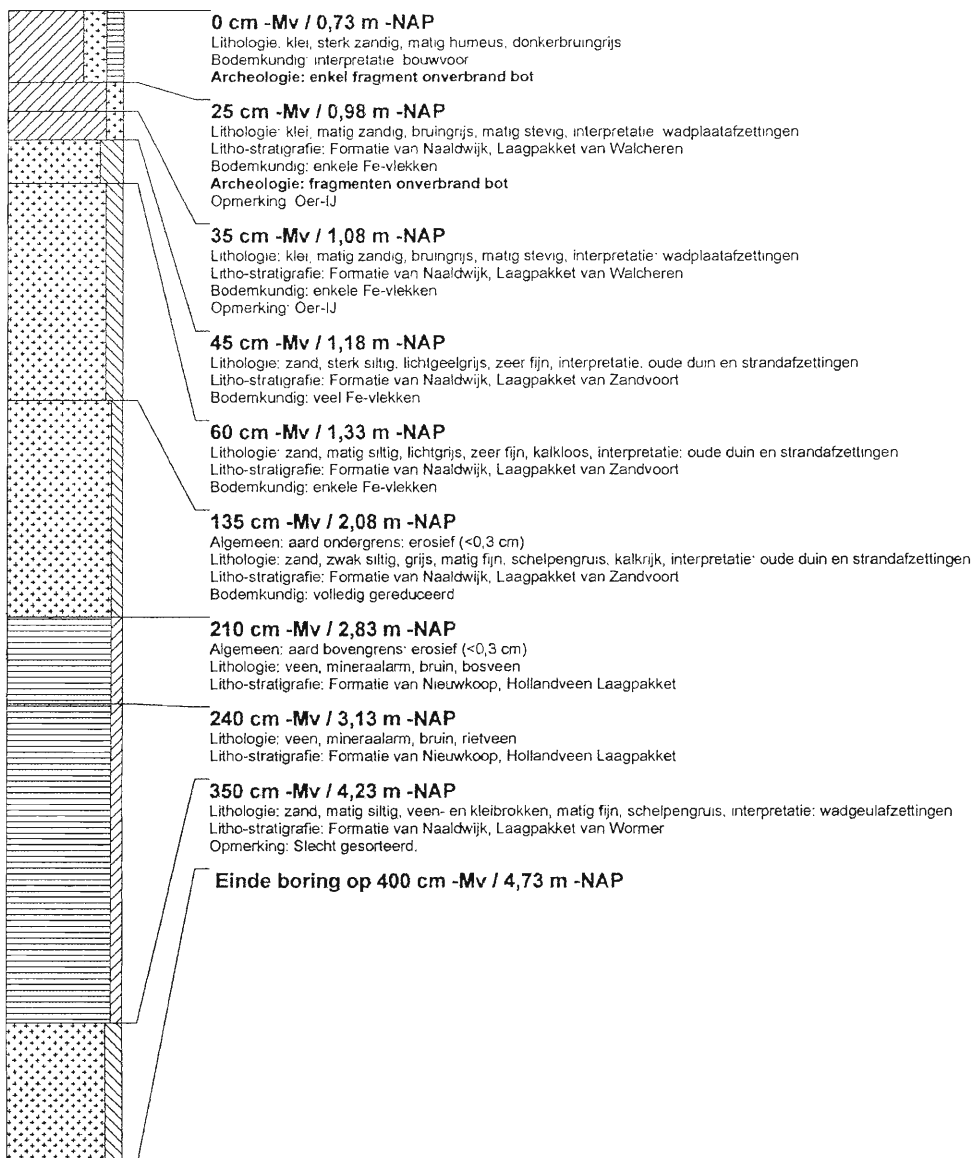
boring: UIVB2-3

beschrijver: RTWV, datum: 27-9-2011, X: 108 915,32, Y: 503 413,39, precisie locatie: 1 mm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 19C, hoogte: -0,34, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-10 cm, doel boring: archeologie - kartenng, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Uitgeest, plaatsnaam: Uitgeest, opdrachtgever: Van Luling Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

boring: UIVB2-4

beschrijver: RT/WV, datum: 27-9-2011, X: 108.898,27, Y: 503.431,54, precisie locatie: 1 mm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 19C, hoogte: -0,73, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-10 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik, braak, vondstzichtbaarheid, geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Uitgeest, plaatsnaam: Uitgeest, opdrachtgever: Van Luling Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

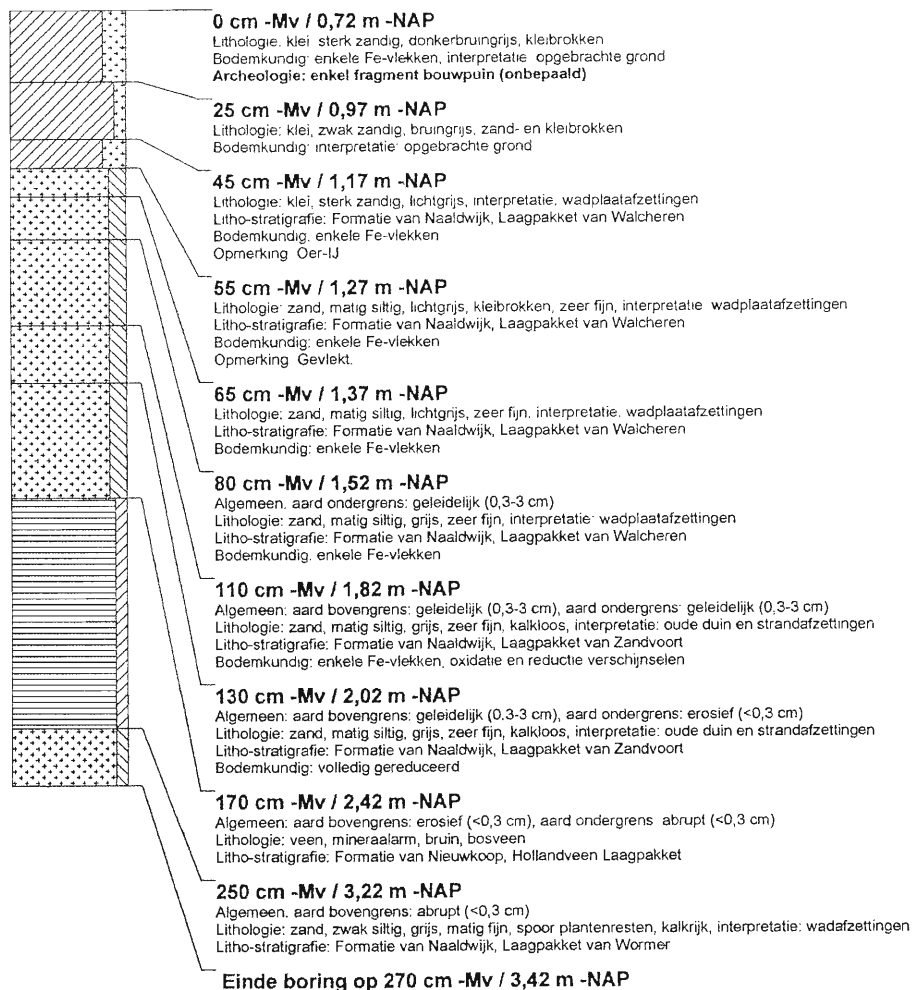
boring: UIVB2-5

beschrijver: RT/WV, datum: 27-9-2011, X: 108.881,21, Y: 503.449,81, precisie locatie: 1 mm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 19C, hoogte: -0,59, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-10 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Uitgeest, plaatsnaam: Uitgeest, opdrachtgever: Van Luling Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

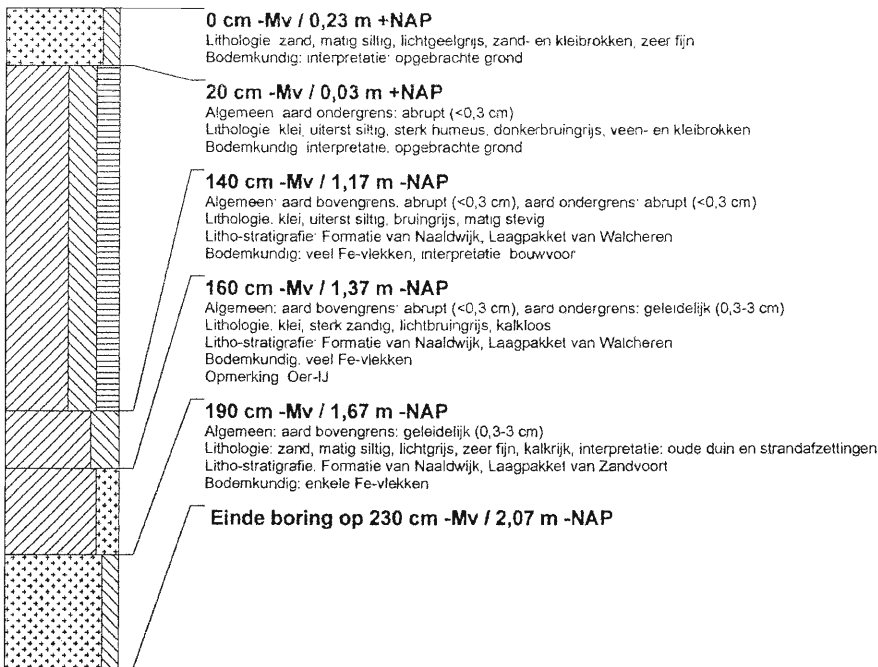
boring: UIVB2-6

beschrijver: RT/WV datum: 27-9-2011, X: 108.938,56, Y: 503.418,07 precisie locatie: 1 mm. coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 19C, hoogte: -0,72, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-10 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik, braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Uitgeest, plaatsnaam: Uitgeest, opdrachtgever: Van Luling Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

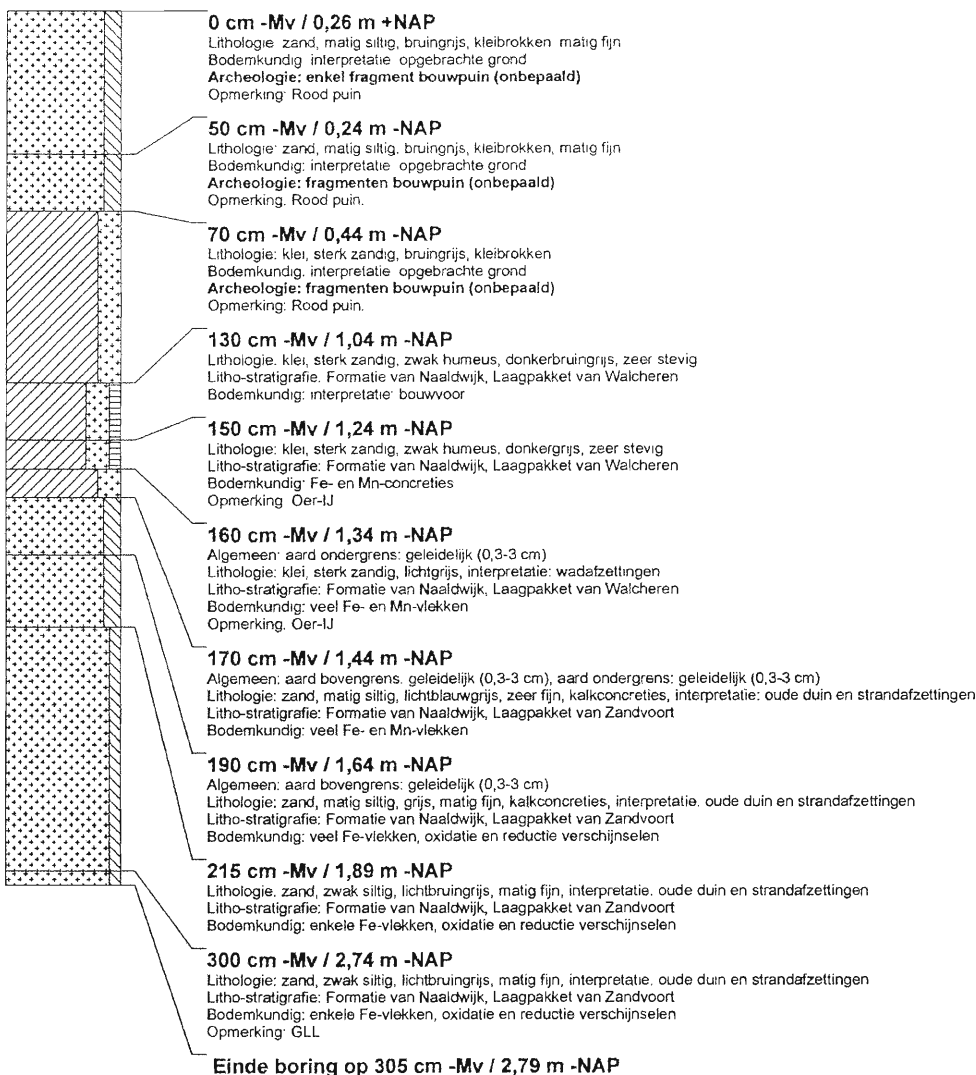
boring: UIVB2-7

beschrijver: RT/WV, datum: 27-9-2011, X: 108.921,45, Y: 503.436,23, precisie locatie: 1 mm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 19C, hoogte: 0,23, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: 1.10.000 topkaart, boortype: Edelman-10 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Uitgeest, plaatsnaam: Uitgeest, opdrachtgever: Van Luling Vastgoed, uitvoerder: RAAP West, opmerking: Boorgat ingestort

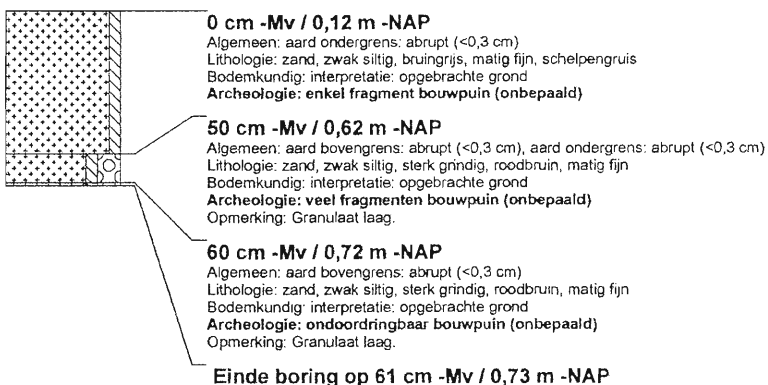
boring: UIVB2-8

beschrijver: RT/VV, datum: 27-9-2011, X: 108.904,33, Y: 503.454,39, precisie locatie: 1 mm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 19C, hoogte: 0,26, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-10 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Uitgeest, plaatsnaam: Uitgeest, opdrachtgever: Van Luling Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

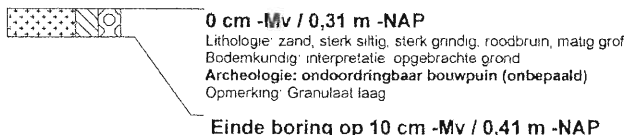
boring: UIVB2-9

beschrijver: RT/VV, datum: 27-9-2011, X: 108.887,16, Y: 503.472,50, precisie locatie: 1 mm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 19C, hoogte: -0,12, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-10 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Uitgeest, plaatsnaam: Uitgeest, opdrachtgever: Van Luling Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

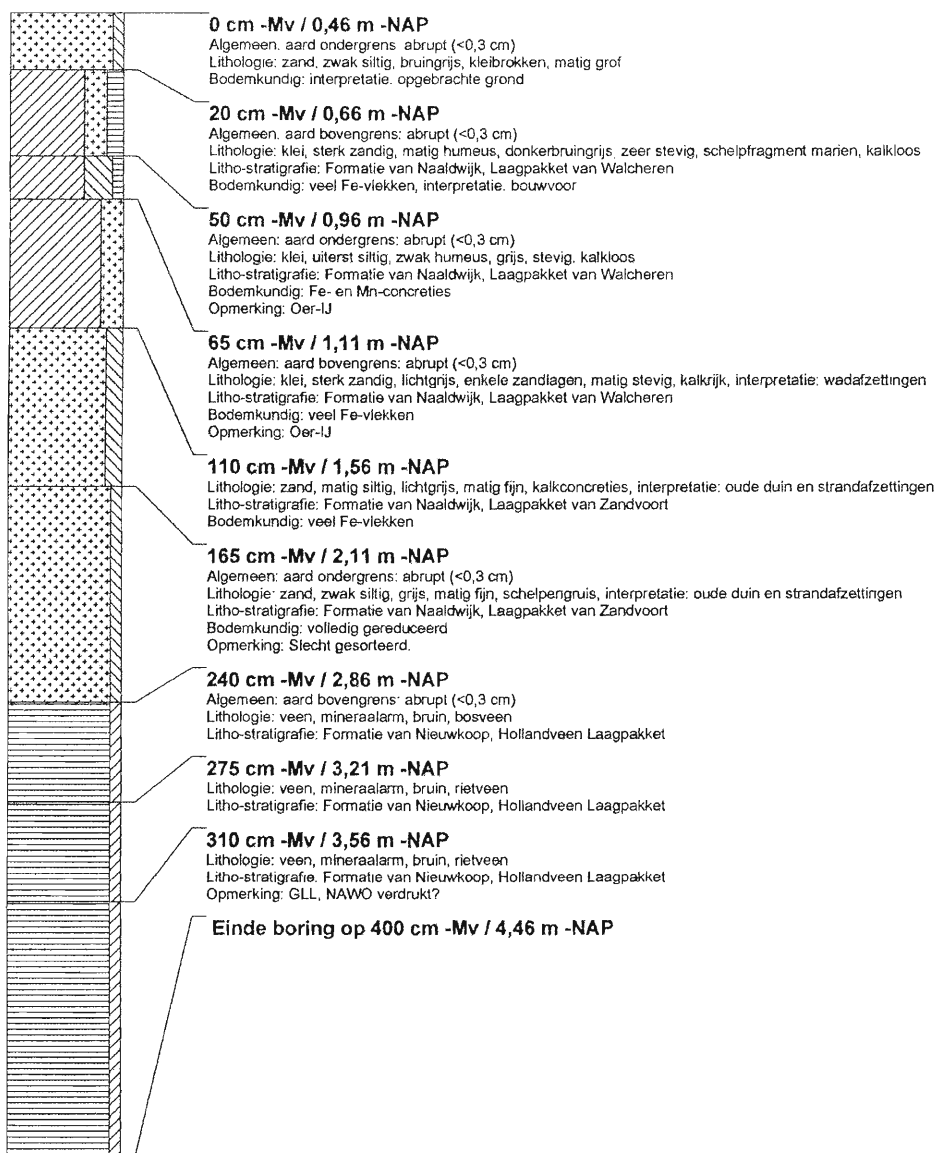
boring: UIVB2-10

beschrijver: RT/WV, datum: 27-9-2011, X: 108.869,99, Y: 503.490,72, precisie locatie: 1 mm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 19C, hoogte: -0,31, precisie hoogte: 1 cm, referentieveld: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-10 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Uitgeest, plaatsnaam: Uitgeest, opdrachtgever: Van Luling Vastgoed, uitvoerder: RAAP West, opmerking: puingranulaat op 10 cm

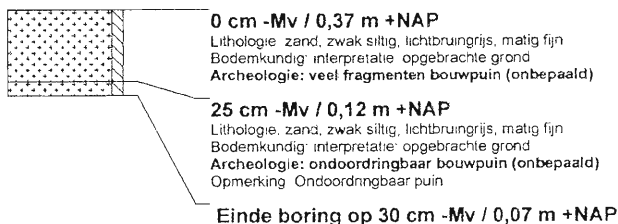
boring: UIVB2-11

beschrijver: RT/WV, datum: 27-9-2011, X: 108.927,57, Y: 503.459,00, precisie locatie: 1 mm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 19C, hoogte: -0,46, precisie hoogte: 1 cm, referentieveld: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-10 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Uitgeest, plaatsnaam: Uitgeest, opdrachtgever: Van Luling Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

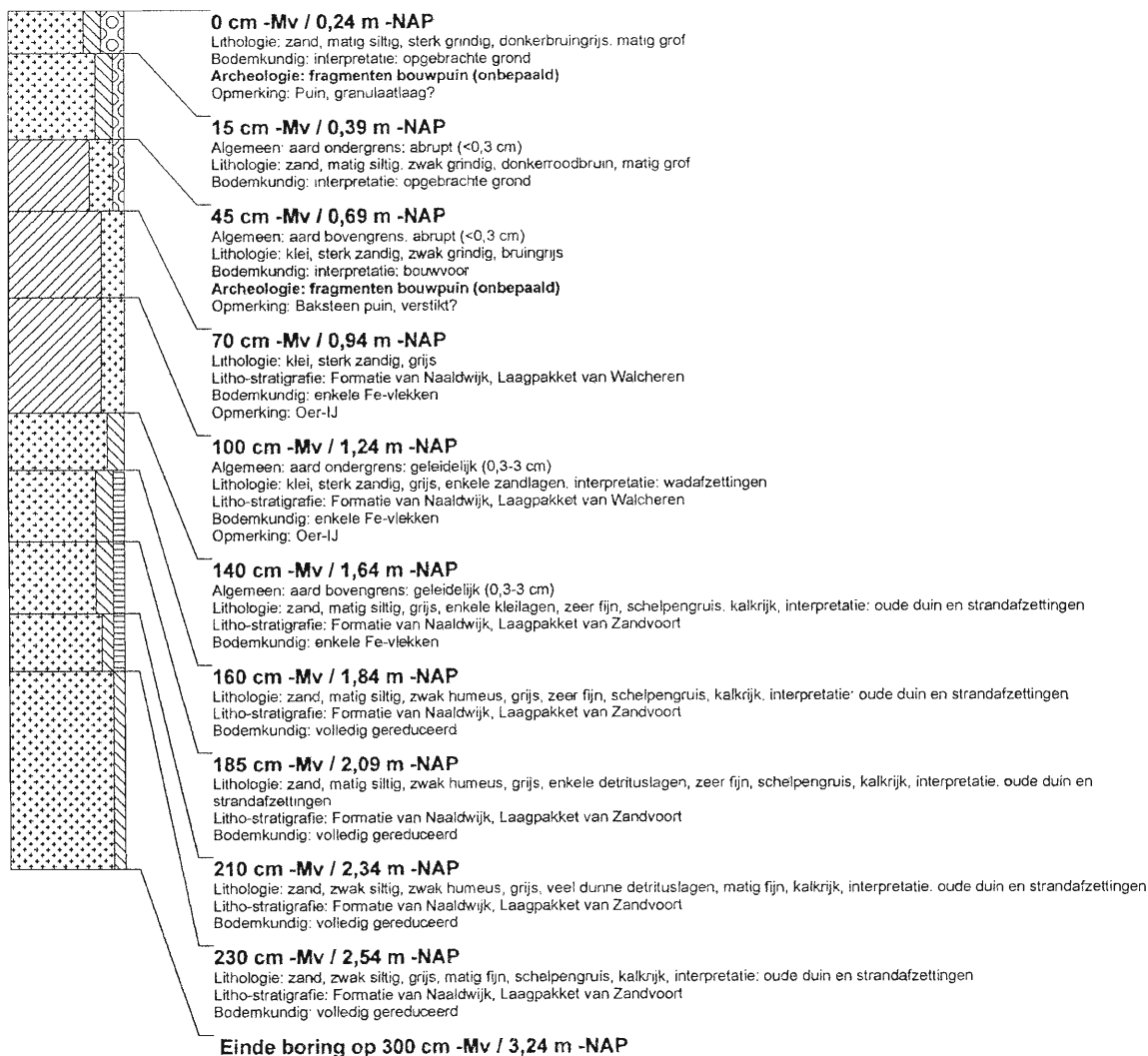
boring: UIVB2-12

beschrijver: RT/WV, datum: 27-9-2011, X: 108.910,35 Y: 503.477,18, precisie locatie: 1 mm, coördinaatsysteem: Lambert Coördinaten, kaartblad: 19C, hoogte: 0,37, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-10 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Uitgeest, plaatsnaam: Uitgeest, opdrachtgever: Van Luling Vastgoed, uitvoerder: RAAP West, opmerking: ODP na 3 pogingen

boring: UIVB2-13

beschrijver: RT/WV, datum: 27-9-2011, X: 108.892,17, Y: 503.494,57, precisie locatie: 1 mm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 19C, hoogte: -0,24, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-10 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Uitgeest, plaatsnaam: Uitgeest, opdrachtgever: Van Luling Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

boring: UIVB2-14

beschnijver: RTAVV, datum: 27-9-2011, X: 1 088 916,96, Y: 503 500,04, precisie locatie: 1 mm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting kaartblad 19C, hoogte: -0,43, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-10 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik, braak, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Uitgeest, plaatsnaam: Uitgeest, opdrachtgever: Van Luning Vastgoed, uitvoerder: RAAP West

